

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

NÁZEV: Porozumění čtenému u dětí s poruchou autistického spektra v šestém a devátém ročníku

AUTORKA: Bc. Hana Nováková

Předložená diplomová práce je svým tématem i zpracováním originální, což se projevilo i v tom, že na základě kontroly v systému Thesis nebyly nalezeny žádné podobné práce. Věnuje se porozumění čtenému u dětí s Aspergerovým syndromem, což je téma, které je v českém prostředí reflektováno teprve v posledních letech. Autorka na základě svých zkušeností výzkumného asistenta ve výzkumném projektu Grantové agentury ČR "Porozumění čtenému - typický vývoj a jeho rizika" sestavila dva testy na porozumění čtenému a ověřovala je u skupiny dětí s Aspergerovým syndromem. Z práce je patrné, že svůj výzkum připravovala pečlivě i při vytváření testů prokázala dobré dovednosti výzkumníka.

Práce je členěna tradičně na část teoretickou a část praktickou. V teoretické části se studentka zabývá třemi základními tématy, důležitými pro zpracovávaný výzkum - poruchami autistického spektra, kognitivním zpracováváním u dětí s poruchou autistického spektra a problematikou čtení a porozumění čtenému. Její analýza teoretických zdrojů je přehledná a dá se říci, že vyčerpávající, přesvědčuje zde, že se v problematice velmi dobře orientuje. Čtenáři tím dává možnost načerpat informace nezbytné k pochopení tématu, přičemž podává i solidní přehled zahraničních výzkumů dané problematiky, což hodnotím velmi kladně.

Na začátku výzkumné části nás autorka provádí svým postupem při zpracování výzkumu. Vzhledem k malému počtu respondentů využila zde kvalitativní metodologii zpracování dat. Výzkumnými otázkami ukazuje, že se bude zabývat srovnáním porozumění čtenému u dětí s Aspergerovým syndromem s jejich vrstevníky, dále ji pak zajímalo, zda budou patrné rozdíly mezi žáky tříd gymnázia a základní školy a také srovnává porozumění textu u žáků šestých a devátých ročníků. Zde se domnívám, že mohla své výzkumné otázky ještě rozpracovat více do hloubky a s ohledem na teoretickou část, kde se hodně věnovala kognitivnímu zpracovávání u dětí s poruchou autistického spektra, mohla zařadit otázky cílící na analýzu explicitního a implicitního porozumění. Nicméně se ve svých analýzách věnuje i těmto tématům. Jak již bylo uvedeno výše, výzkum je veden velmi pečlivě, k žákům s Aspergerovým syndromem byli vypárování žáci z intaktní populace a oběma skupinám byly zadávány stejné testy. Autorka přehledně prezentuje získaná data podle jednotlivých testů, posléze je navzájem srovnává. Její zjištění mohou být mnoha ohledech

překvapivá, jelikož nebyly zjištěny významné rozdíly mezi žáky s Aspergerovým syndromem a jejich vrstevníky. Dá se tedy říci, že u sledovaného vzorku bylo porozumění textu na podobné úrovni u výzkumné i kontrolní skupiny, a to dokonce i v otázkách cílících na teorii mysli. Zde je třeba podotknout, že použité testy byly testy experimentální, ne standardizované a v práci jsou diskutovány i další možné důvody daných výstupů (výběr výzkumného vzorku, věkové rozmezí výzkumného vzorku, použité texty nebo fakt, že u mnoha dětí s Aspergerovým syndromem se teorie mysli vyvíjí, i když většinou opožděně proti běžnému vývoji). Navíc při analýze dat studentka ukazuje, že odpovědi některých studentů ukazovaly na obtíže v pochopení vtipu, přirovnání, metalingvistického porozumění. Je také důležité si uvědomit, že v našem prostředí jsou do běžných základních škol integrovány v drtivé většině tzv. "vysocefunkční" žáci s Aspergerovým syndromem. Domnívám se proto, že práce je velmi přínosná, i když výsledky zcela neodpovídají podobným zahraničním studiím.

Spolupráci se studentkou hodnotím jako velmi dobrou, zpracovávala jak výzkum, tak práci pečlivě, na konzultace přicházela připravená a kladně hodnotím i to, že se pokusila sama sestavit test na porozumění textu, přičemž vycházela ze solidní teoretické přípravy. Posuzovaná práce tedy splňuje, v některých ohledech i překračuje nároky kladené na daný typ kvalifikační práce, doporučuji ji tedy k obhajobě.

Námět k diskuzi při obhajobě:

- I když studentka při analýzách dat uvádí, že výsledky dětí s Aspergerovým syndromem byly velmi rozdílné, daly se někde vysledovat stejné či podobné odpovědi? Pokud ano, kde, v jakém typu otázek?

Dne 15. 8. 2016

PhDr. Hana Sotáková